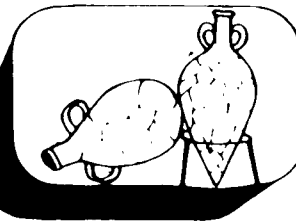

חדשות מן העבר

שלמה דורי, מוזיאון וארכיון הרפת – יפעת

מחקרים אז והיום

בבעיות אי-פוריות – הכל במימון ישיר של המ"ב.

עברו 10 שנים וב-1972 הוקמה "קרן המחקר" של ענף הרפת, ביוזמת כותב שורות אלה. הקרן הוקמה ליד מועצת החלב על-ידי הפרשת 6.25% ממחיר החלב. בלחץ גורמים ממשלתיים ובהסכם עם המרכז החקלאי, הוקמה ברזומנית "הנהלת הענף", אשר היתה צריכה להחליט על יעדי המחקרים. נציגי המ"ב היו בהנהלת הענף במיעוט (30%). מאז חלה התדרדרות מתמדת במעמדה של המ"ב בשטח המחקר. סיכסוכים אישיים בתוך הנהלת הענף, אילוצים להקציב כספים למחקרים אשר לא נתמכו על ידי החקלאים, או למטרות שאין להן קשר למחקר. אמנם, בהמ"ב פועלת ועדת מחקר, אשר מנסה לסנן את הצעות המחקר, אך השפעתה נחלשת עד לחיסולה הסופי, לאחרונה.

אמנם, קיימות ועדות מקצועיות בשטחים שונים (הזנה, טיפוח, בריאות). אולם, הן נותנות המלצות מקצועיות בשטחים ספציפיים, אך אין תיאום כללי של מדיניות המ"ב לגבי צרכי הענף בכללו. קיים סירבול מיותר בביצוע ובמעקב: חוקרים בחלקם לא מגישים דו"חות התקדמות וסיכום והעברת הכספים צולעת, ועדת השיפוט פועלת בכבדות ולא תמיד מתוך גישה אובייקטיבית.

אם נחזור להתפתחות הענינים ב-1962 אפשר להגיד, שצדקו שני הצדדים בויכוח דאז. הקמת הקרן איפשרה לחקור שטחים רבים ובעיות רבות מאד (למעלה מ-100 נושאים), לעומת ההיקף הקטן בעבר, מנע כפילות מקורות

בתוך פרוטוקולים של התאחדות מגדלי בקר (המ"ב) מצאנו פסקה מעניינת, הנוגעת לנושאי מחקר, אשר המ"ב מעוניינת בביצועם. בתקופה זו (1962) היו הניסויים ממומנים ישירות מתקציב המ"ב. הסכום הכולל הדרוש למטרה זו למספר שנים (לא צויין לכמה שנים) היה 226,000 ל"י. במזכירות המ"ב התקיים דיון על סדר עדיפויות המחקרים, שבסופו הוחלט עליו בתאריך 9.7.1962:

"אנו רואים כדחופה ביותר את הבעיה של הזנת הפרות הרקורדיות (גבוהות תנובה – ש.ד.). ולמטרה זו נקציב. במקום השני יש לחקור את הרכב החלב שלנו בחומר יבש וחלבון." חודש ימים מאוחר יותר מערער שלמה גל (גבעת חיים א') על כך, שכל גוף מקציב סכומים שונים למחקר. הוא מציע להקים "קרן מחקר" ליד מועצת החלב והבשר, אשר תפריש סכומים מסויימים ממחיר החלב והבשר לקרן. הקרן תהיה בפיקוח מקצועי של ועדה בהמ"ב, אשר תכוון את המחקר לנושאים הנראים לה חיוניים לענף.

רב החברים בויכוח מתנגדים להצעה, מתוך חשש שגופים שונים יתפסו "טרמפ" על הקרן והממשלה תהיה משוחררת מהקצבה למחקר. שלמה גל מסביר עוד פעם את הצעתו ובעיקר את העצמאות של הקרן בידינו. החברים לא מקבלים את דעתו, אך בכל זאת הוחלט לחזור לדון בהצעה בכבוד ראש כעבור חודשיים. בישיבה בנובמבר 1962 לא חוזרים לדיון זה, אך מאשרים עוד פעם את המחקר על הזנת פרות גבוהות תנובה, גידול עגלות לבשר והרכב חלב ודרכי השפעה עליו. עולה גם שאלה של מחקר

סטיית הפעם ממנהגי ונגעתי לא רק בעבר אלא גלשתי גם לאקטואליה – אך לדעתי, היסטוריה שאת לקחיה לא לומדים, נשאר ממנה רק הגוון הנוסטלגי.

ומטרות. אך מצד שני צדקו המתנגדים בחששם לאיבוד העצמאות והשליטה של החקלאים בקרן. נבואות שני הצדדים התגשמו כמעט במלואן.

סטודנטים לוטרניריה בראש הביל"ואים

בעלי הון ליישוב א"י. רונפלד היה בדעה נחרצת, שהצעירים האלה חייבים להמתין לפחות שנה לפני עלייתם. הצעירים נסעו לקושטא והתייצבו לפני סיר אוליפאנט, בנסיון לשכנעו בדחיפות עלייתם. הנסיון הזה לא הצליח ואז מפרסם רונפלד מאמר בעתונו ביולי 1882: "לסר אוליפאנט אין מושג על אותו רובד של טפשות, קלות דעת, רדיפת כבוד, דמיון מופרך, שיוויון נפש ואפילו פשוט נבזות וגועל נפש". למרות כל ההשמצות, הם עולים ארצה. הם נשארים זמן-מה ואחרי תקופת-מה יורדים, חלק לפריס להמשך הלימודים (לא ברור אם לוטרניריה או רפואה הומנית) וחלק לארצות-הברית. ידוע, שברליאבסקי נסע אחרי הלימודים למרוקו, לטאטואן, שם עבד, אך לא ידוע באיזה מקצוע.

ד"ר יגאל וישינסקי העביר אלינו מסמך מעניין על תקופת עליית הביל"ואים, ובו הוא מספר: "העליה ההמונית מרוסיה ובה מספר גדול של רופאים ווטרינריים, הביאה אותי לקריאה חוזרת בספרה של שולמית לסקוב, הביל"ואים (1979). מאה ועשר שנים מלאו לעליה של אנשי ביל"ו (1882) ומעניין לציין, שבין המובילים את החבורה המופלאה הזו היו שלושה סטודנטים לרפואה וטרנירית באוניברסיטה של חרקוב. אמנם, התנאים השתנו, בהשוואה לעליה העכשווית ויש לה סיבות שונות אך גם דומות. אולם יש בכך סגירת מעגל לגבי יהדות רוסיה. שלושת הסטודנטים היו: יעקב ברליאבסקי, יוסף בראון ומשה מינץ. הם היו נמרצים מאוד בשאיפתם לעלות לארץ-ישראל. על רקע זה הם הסתכסכו עם יעקב רונפלד, עורך העתון "ראזסוויט", אשר היה שליח מטעם "אגודה של

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

תיקון טעות

בחבורת 244, עמ' 53 ברשימתו של שלמה דורי במדור "חדשות מן העבר" נפלה טעות מצערת שלא באשמתו הוא. ר' זלמן רבר נולד בשנת 1880 ונפטר בשנת 1946 – ולא כמו 1868–1935, כפי שהודפס בחבורת הנ"ל. כמו כן, היתה חסרה הכתובית מתחת לאחת התמונות, אותה אנו מביאים כאן פעם נוספת עם הכתובית. עם קוראינו הסליחה.

המערכת

1916 – ר' זלמן רבר ליד פרה חולה, הנזקקת לזריקה מאת החובשת הניה יבניאלי, אשתו של שמואל יבניאלי. לידם עוזרת לחובשת.